

Datum

2021-12-22

Diariernr (åberopas)

A560.153/2021

Saknr

000

Er referens

S2019/04727

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sof@regeringskansliet.se

Socialstyrelsens författningsförslag i rapporten Öppna insatser utan samtycke

Sammanfattning

Polismyndigheten är positiv till förslagen om en sänkning av åldersgränsen i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, vad avser öppna insatser. Polismyndigheten anser, till skillnad från Socialstyrelsen, att 22 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, som reglerar s.k. mellantvång bör utvidgas till att även omfatta brister i den unges hemmiljö.

Polismyndighetens synpunkter

Polismyndigheten lämnar följande närmare synpunkter.

Allmänt

Uppdraget utgör åtgärd nr 29 i regeringens 34-punktsprogram med åtgärder mot gängkriminaliteten, vilket är av väsentlig betydelse för Polismyndigheten. I andra sammanhang har Polismyndigheten flertalet gånger framfört behovet av att hela samhället kraftsamlar och agerar för bland annat förebyggande av kriminalitet. Polismyndigheten har särskilt lyft fram att socialtjänsten måste kunna agera och ingripa tidigare för att bland annat förhindra att barn och ungdomar involveras i kriminalitet.

Sänkt åldersgräns för öppna insatser i SoL

Polismyndigheten ställer sig bakom förslagen till ändringar i 3 kap. 6 a-b §§ socialtjänstlagen som innebär att åldersgränsen sänks från 15 år till 12 år så att socialnämnden kan besluta om öppna insatser till barn redan från 12 års ålder, om socialnämnden bedömer att det är lämpligt och barnet själv samtycker till insatsen.

Att barnet vid en tidigare ålder får en större bestämmanderätt när det gäller möjligheten att få öppna insatser stärker barnrättsperspektivet och ger en möjlighet för barnet att delta i utformningen av stödet som barnet är i behov av. Polismyndigheten delar dock Socialstyrelsens resonemang om att det finns

vissa utmaningar med förslaget. Till exempel att det finns en ökad risk för att barn som lever i en hederskontext utsätts för mer våld eller allvarligare våld om det blir känt för familjen att barnet samtyckt till insatser utan vårdnadshavarnas samtycke, men att detta inte är skäl nog för att inte sänka åldern till 12 år. Vid den lämplighetsbedömning som ska ske är det dock enligt Polismyndighetens uppfattning av stor vikt att eventuella risker övervägs för att kunna avgöra vad som sammantaget är det enskilda barnets bästa.

Utvidgning av 22 § LVU

Den omständigheten att barn under 18 år som huvudregel saknar rättshandlingsförmåga och även processbehörighet, innebär att de som ska ta beslut åt barnet i syfte att förbättra förutsättningarna för barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling måste beakta brister i barnets hemmiljö och inte enbart barnets eget beteende. För de barn vars föräldrar inte klarar av att ge barnet förutsättningar för en trygg och säker barndom behöver socialtjänsten ett utökat lagstöd för att kunna ingripa. Utifrån detta resonemang anser Polismyndigheten, till skillnad från Socialstyrelsen, att 22 § LVU borde utvidgas till att inkludera brister i barnets hemmiljö enligt 2 § LVU.

Brister i barns hemmiljö är, som Socialstyrelsen konstaterar, svåra att åtgärda genom insatser som endast riktar sig till barnet om anledningen till bristerna beror på bristande föräldraförmåga. För det fall 22 § LVU utvidgas kommer det därför att ställas stora krav på socialtjänsten att utforma insatser till barn som inte försämrar barns förutsättningar samtidigt som socialtjänsten aktivt behöver arbeta med att förmå vårdnadshavare att ta emot stöd och hjälp. Polismyndigheten anser dock att det är viktigt att samhället har möjlighet att hjälpa barn ur en situation där de annars riskerar att dras in i kriminalitet, även om grundproblematiken i föräldrahemmet i och för sig består.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Utökade möjligheter för socialnämnden att ingripa med s.k. mellantvång och en sänkt åldersgräns för öppna insatser utan krav på vårdnadshavarnas samtycke innebär att fler barn och unga i riskzonen för att hamna i kriminalitet kan fångas upp i ett tidigare skede. Detta är gynnsamt för Polismyndighetens brottsförebyggande uppdrag.

Detta yttrande har beslutats av tillförordnade chefen för rättsavdelningen Anders Ternström. Vid den slutliga handläggningen har deltagit gruppchefen Marcus Karlberg och juristen Yvonne Brandell, föredragande. Rikspolischefen Anders Thornberg har informerats om remissen.

POLISMYNDIGHETEN

Anders Ternström

Yvonne Brandell

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli